

Katarzyna Badora

Jubileusz XX-lecia Szkoły i Instytutu Zdrowia Publicznego Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum

W dniu 16 kwietnia 2011 roku odbyło się międzynarodowe sympozjum naukowe zorganizowane z okazji XX-lecia Szkoły i Instytutu Zdrowia Publicznego Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum zatytułowane „Zdrowie publiczne w Europie”.

Konferencja zgromadziła blisko 200 uczestników – studentów i absolwentów szkoły. Obok nich gośćmi specjalnymi byli m.in. John Dalli – Komisarz Unii Europejskiej ds. Zdrowia i Konsumentów, prof. Helmut Brand – Prezydent elekt Stowarzyszenia Szkół Zdrowia Publicznego w Regionie Europejskim (ASPHER), dr Marek Haber – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia RP, dr Maciej Piróg – Doradca Prezydenta RP ds. Zdrowia oraz dr Andrzej Ryś – Dyrektor ds. Zdrowia Publicznego w Dyrekcji Generalnej Zdrowia i Konsumentów Komisji Europejskiej, który w latach 1992–1996 był dyrektorem Szkoły Zdrowia Publicznego.

Konferencja odbyła się w przepięknych wnętrzach auli Collegium Novum UJ. Uroczyste otworzył ją prof. dr hab. Karol Musioł – JM Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, który podkreślił, że wiek XIX był epoką pary wodnej i maszyn parowych, wiek XX upłynął pod znakiem elektryczności, natomiast wiek XXI będzie erą ochrony zdrowia, bowiem wszyscy na tym świecie chcą żyć długo, w dobrym zdrowiu i są gotowi poświęcić wiele, żeby to dobre życie osiągnąć. Dalej zaznaczył, że Szkoła Zdrowia Publicznego to spektakularne osiągnięcie grupy ludzi, którzy tę szkołę stworzyli i ją prowadzili. Na koniec zwrócił uwagę, że coraz większego znaczenia nabiera profilaktyka, która ze swej istoty jest szlachetna pod każdym względem, bowiem cokolwiek robimy, by zapobiegać, jest nieskończenie lepsze niż leczenie. Stąd też inicjatywy, które szkoła podejmuje, są dla nas wszystkich niezwykle ważne.

Podziękowania wygłosili: Wojewoda Małopolski Stanisław Kracik i Wicemarszałek Województwa Małopolskiego Wojciech Kozak. Podkreślili oni, że 20 lat temu zaczęła powstawać demokracja w Polsce i równoległe

z nią rozwijała się Szkoła Zdrowia Publicznego, bowiem nie da się zbudować zdrowej demokracji bez zdrowego społeczeństwa. Michał Marszałek – Dyrektor Biura ds. Ochrony Zdrowia Urzędu Miasta Krakowa – odczytał list gratulacyjny od Prezydenta prof. Jacka Majchrowskiego, natomiast dr Marek Haber złożył na ręce prof. Andrzeja Pająka – obecnego Dyrektora Instytutu Zdrowia Publicznego – list gratulacyjny od Minister Zdrowia dr Ewy Kopacz, a także przedstawił swój pogląd na temat zdrowia publicznego w Polsce. Prof. Helmut Brand odniósł się do problemów nauczania zdrowia publicznego w wielonarodowej Europie. Kanclerz UJ, dr Tadeusz Skarbek, który był pierwszym dyrektorem Szkoły Zdrowia Publicznego, przypomniał, że koncepcja powstania szkoły została oparta na czterech filarach: medycynie, zarządzaniu, ekonomii oraz prawie.

Historię powstawania Szkoły Zdrowia Publicznego przedstawił dr Andrzej Ryś, który podkreślił, że jest to dzieło ludzi, którym „chciało się chcieć”, którzy chcieli czegoś więcej dla ochrony zdrowia w Polsce. Zaznaczył, że Szkoła a teraz Instytut Zdrowia Publicznego to wielki sukces, chociaż początki były dość skromne. Jednak marzeniem założycieli była szkoła zorganizowana na wzór francuskiej, do której mogliby zdawać studenci po różnych kierunkach studiów. Celem było powstanie kuźnicy kadr dla zmieniającej się organizacji ochrony zdrowia w Polsce. W trakcie sympozjum dr Ryś za swoje zasługi dla Uniwersytetu Jagiellońskiego otrzymał z rąk JM Rektora medal, symbolizujący motto uczelni *Plus ratio quam vis*, czyli „Więcej znaczy rozum niż siła”.

Komisarz Europejski ds. Zdrowia i Konsumentów, John Dalli, wskazał, że Unia Europejska ma do odegrania ważną rolę we wspieraniu krajowych systemów zdrowia publicznego. Program zdrowia ma na celu wspieranie tworzenia efektywnych rozwiązań w takich dziedzinach, jak radzenie sobie z zagrożeniami zdrowotnymi, rozwój systemów informacyjnych oraz wymiana doświadczeń w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki. Podał przykład

zainicjowania innowacyjnego partnerstwa na rzecz zdrowego starzenia się, które przyczyni się do postępu w tych dziedzinach. Partnerstwo to ma na celu wykorzystanie publicznych i prywatnych świadczeniodawców do rozwinięcia innowacyjnych produktów i usług, które poprawią stan zdrowia osób w podeszłym wieku i umocnią system opieki zdrowotnej. Zauważył, że jednym z największych wyzwań jest zmniejszająca się liczba pracowników opieki zdrowotnej w Europie. Społeczeństwa europejskie starzeją się, więc zapotrzebowanie na świadczenia zdrowotne jest coraz większe w czasie, kiedy ubywa wykształconych pracowników systemu ochrony zdrowia. Rodzi to uzasadnione obawy, że w przyszłości obywatele Europy nie otrzymają potrzebnych świadczeń zdrowotnych. Komisja Europejska wspólnie z rządami krajów członkowskich opracowuje więc plan działania, mający na celu uzupełnienie tworzącego się niedoboru pracowników służby zdrowia. Na koniec dodał, że w tym roku Polska przejmie przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej. W okresie polskiej prezydencji podstawowym priorytetem w sprawach zdrowia będzie podjęcie wysiłków w kierunku wyrównywania różnic zdrowotnych. Poprawa zdrowia publicznego w Europie to zadanie długofalowe. Wiodące ośrodki naukowe, takie jak krakowski Instytut Zdrowia Publicznego, są nadzieją i gwarancją jego powodzenia.

Dyrektor Instytutu Zdrowia Publicznego, prof. Andrzej Pająk, przedstawił najważniejsze zmiany w stanie zdrowia, jakie zaszły w polskim społeczeństwie w okresie minionych 20 lat, wskazując na wyraźne wydłużenie oczekiwanej długości życia. Za główne przyczyny tego stanu uznał obniżenie umieralności niemowląt oraz umieralności z powodu chorób układu krążenia i nowotworów złośliwych wśród osób dorosłych. Podkreślił, że dynamiczny spadek umieralności zawdzięczamy w największej mierze przemianom, które są przedmio-

tem zainteresowania zdrowia publicznego oraz dotyczą stylu życia polskiego społeczeństwa. Podsumowując, powiedział, że Instytut Zdrowia Publicznego jest niewielką jednostką uniwersytecką, która zajmuje się przede wszystkim badaniami naukowymi i dydaktyką w zakresie zdrowia publicznego i jej działanie wpisuje się raczej w proces ogólnych przemian, niż ma znaczenie sprawcze. Jednak przyczyniając się do coraz lepszego poznawania problemów zdrowotnych i doskonalenia metod promocji zdrowia i zapobiegania chorobom, nie ma wątpliwości, że „instytut jest po właściwej stronie”.

W drugiej części sympozjum absolwenci szkoły mówili o swoich doświadczeniach w kierowaniu jednostkami sektora ochrony zdrowia. Prof. Marian Zembala, Dyrektor Naczelny Śląskiego Centrum Chorób Serca, ukazał jubileusz jako szansę i sprawdzian leczonych, leczących i organizujących leczenie. Dyrektor Narodowego Centrum Krwi – Agnieszka Beniuk-Patola, mówiła o miejscu zdrowia publicznego w sektorze zdrowia. Andrzej Olszewski, obecny burmistrz Łęczycy, wskazał natomiast szansę awansu, rozwoju i kariery, jaką daje studiowanie zdrowia publicznego. Ponadto w sesji tej wystąpił doradca prezydenta RP ds. zdrowia dr Maciej Piróg, który uważnie śledził rozwój i działalność szkoły w ubiegłych latach. Jego przemówienie dotyczyło miejsca zdrowia publicznego w polityce państwa. Z okazji jubileuszu zorganizowano także spotkanie absolwentów wszystkich roczników szkoły i instytutu, które zaowocowało utworzeniem Klubu Absolwenta Instytutu Zdrowia Publicznego.

■ O autorce:

mgr Katarzyna Badora – asystent w Zakładzie Polityki Zdrowotnej i Zarządzania, Instytut Zdrowia Publicznego, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków.

Uroczystość XX-lecia Szkoły Zdrowia Publicznego i Instytutu Zdrowia Publicznego Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum

Od lewej: prof. Andrzej Pająk (Dyrektor Instytutu Zdrowia Publicznego), prof. Rob de Bie (Uniwersytet w Maastricht), dr Alena Petrakova (European Centre for Disease Control), dr Marek Haber (Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia RP), prof. Helmut Brand (Prezydent elekt ASPHER), John Dalli (Komisarz UE ds. Zdrowia i Konsumentów), dr hab. Rafał Niżankowski (Dyrektor Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie), dr Beata Wałęcka-Libera (posłanka na Sejm RP), dr Andrzej Ryś (Dyrektor ds. Zdrowia Publicznego w Dyrekcji Generalnej Zdrowia i Konsumentów Komisji Europejskiej), prof. Stanisława Golinowska (Instytut Zdrowia Publicznego), dr Tadeusz Skarbek (Kanclerz UJ), Frank Zammit (Dyrekcja Generalna Zdrowia i Konsumentów Komisji Europejskiej)

Fot. Anna Wojnar